Torkonjestraat
(Kortrijk, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2017D211
April – september 2017

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Wouter Van Goidsenhoven, Joren De Tollenaere, Aaron Willaert en Clara Thys
Wetenschappelijke begeleiding: Dieter Demey

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2017
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek 5

1.1 Beschrijvend gedeelte 5

1.1.1 Administratieve gegevens 5

1.2 Onderzoeksopdracht 7

1.2.1 Onderzoekskader 7
1.2.2 Juridische context 7
1.2.3 Randvoorwaarden 7
1.2.4 Archeologische voorkennis van het terrein 8
1.2.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief 9
1.2.6 Onderzoeksmethode- en strategie 10
1.2.6.1 Methode 10
1.2.6.2 Fysisch geografische situatie 10
1.2.6.3 Bekende archeologische vindplaatsen 10
1.2.6.4 Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader 10
1.2.6.5 Verstoringshistoriek 11

1.3 Assessmentrapport 12

1.3.1 Ruimtelijke situering 12
1.3.2 Beschrijving aardwetenschappelijke gegevens 13
1.3.2.1 Traditionele landschappenkaart (geomorfologie) 14
1.3.2.2 Geologie 15
1.3.2.2.1 Tertiair 15
1.3.2.2.2 Quartair 16
1.3.2.3 Bodem 17
1.3.2.3.1 Bodemtypes 17
1.3.2.3.2 Bodemerosie 19
1.3.2.4 Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHMV) en hoogteverloop 20
1.3.2.5 Hydrografie 22
1.3.3 Gekende archeologische waarden 23
1.3.3.1 Historisch en cartografisch onderzoek 23
1.3.3.1.1 Historische achtergrond 23
1.3.3.1.2 Historische kaarten 24
1.3.3.1.3 Huidige gebruik en verstoringen 26
1.3.3.2 Beschrijving van de gekende archeologische waarden 29
1.3.3.3 Projectgebied gesitueerd ten aanzien van zijn landschappelijk en culturele kader 39

1.4 Synthese 40

1.4.1.1 Interpretatie van aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed 40

Deel 2: Bibliografie 41

Deel 3: Bijlagen 42

FIGURENLIJST (2017D211)

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadasternummers (Bron: Geopunt).....6
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).....6
Figuur 3: visualisatie van de geplande werken (projectgebied is in het rood omlijnd).....9
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteorpnamen, 2016 (Bron: Geopunt) 12
Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de traditionele landschappenkaart (Bron: Geopunt) 14
Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt) 15
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt) 16
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de bodemkaart (bron: Geopunt). 18
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de bodemerosiekaart per perceel (2017) (bron: Geopunt).....19
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt). 20
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op 21
Figuur 12: Projectgebied weergegeven met de verschillende waterlopen op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt). 22
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt) 24
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt) 25
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Popp-kaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt) 25
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt) 26
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt) 27
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt) 27
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2008-2011 28
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2016 (Bron: Geopunt) 28
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, witneropnamen, 2016 t.a.v. het cultuurhistorisch kader (Bron: Geoportaal) 39

TABELLENLIJST (2017D211)

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek. 5
Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens. 13
Tabel 3: Overzicht van de aanwezige CAI. 29

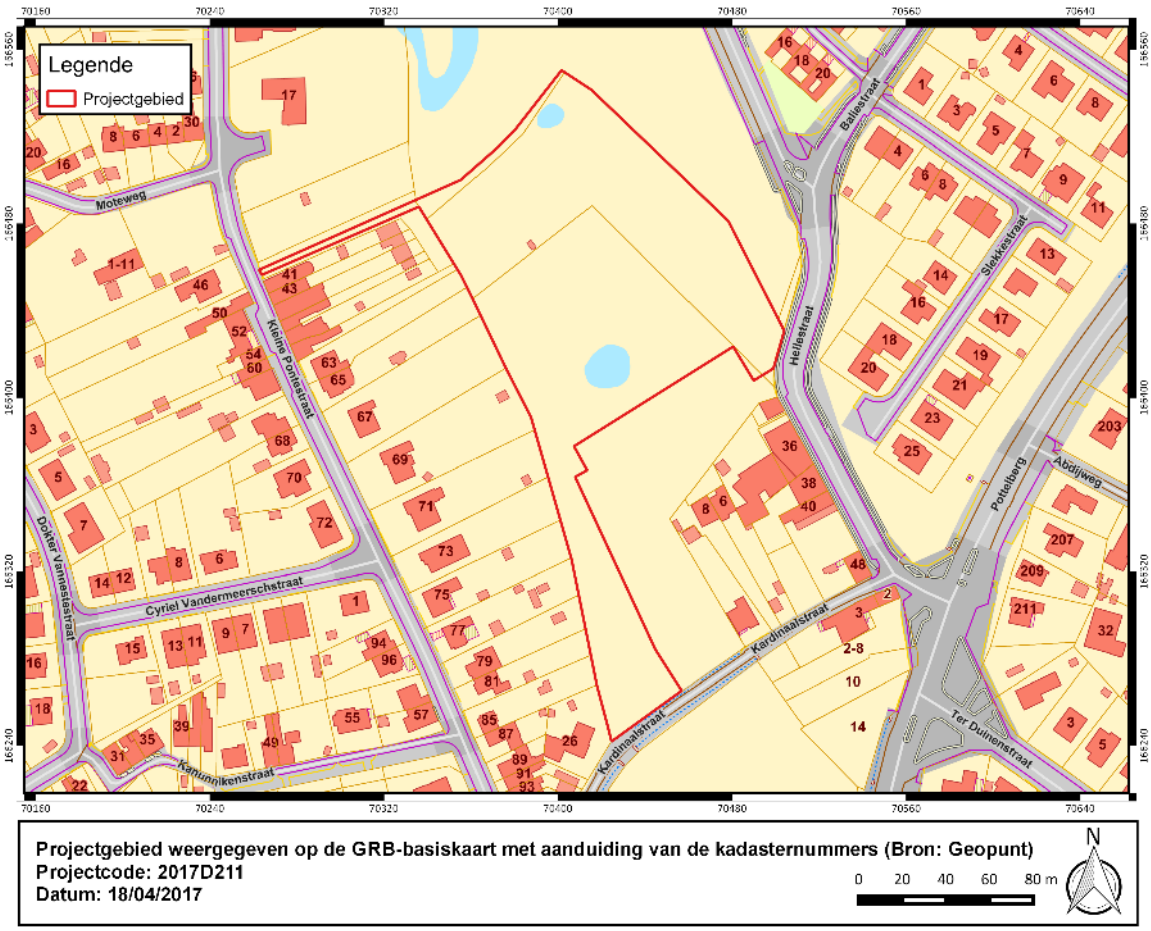
Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

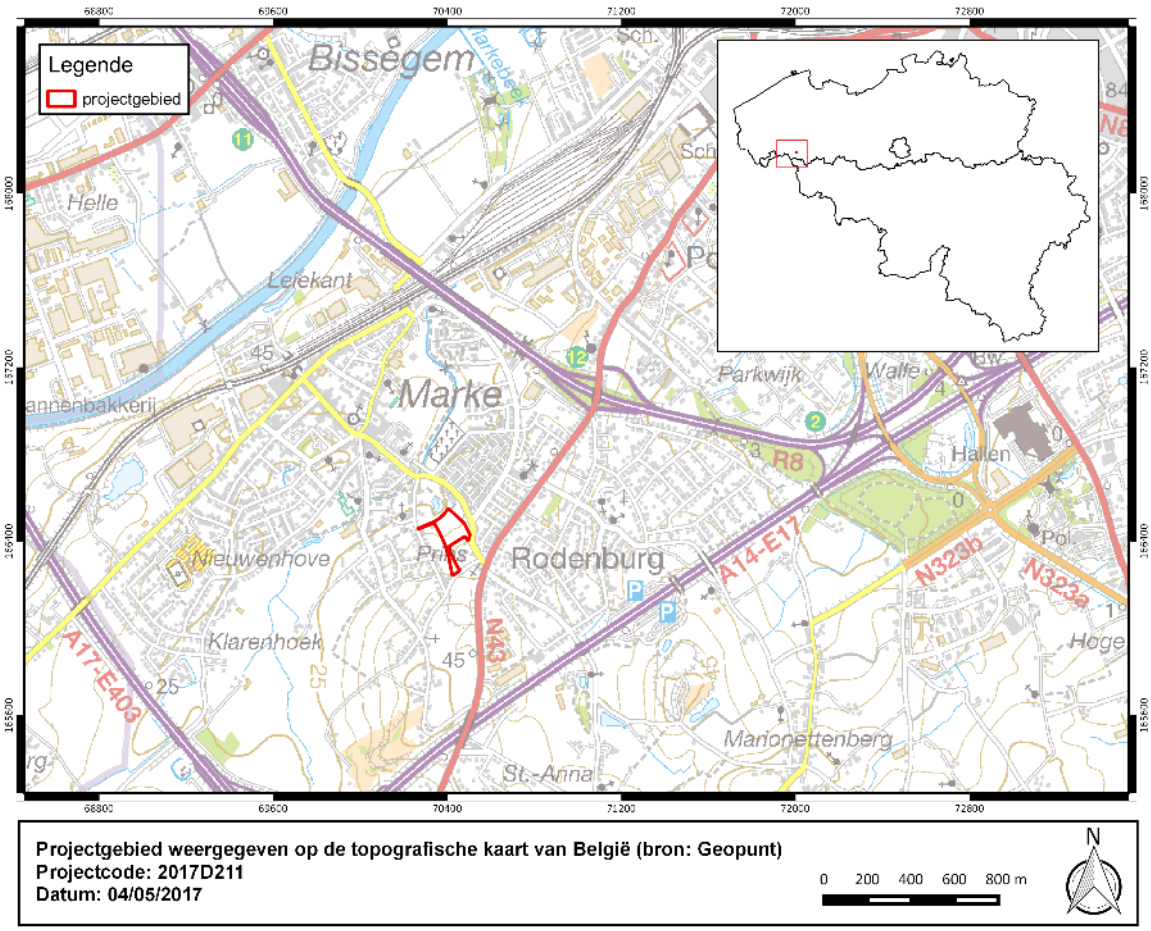
1.1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Kortrijk
	Deelgemeente	Marke
	Postcode	8510
	Adres	Torkonjestraat
	Toponiem	Torkonjestraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X_{min} = 70144 Y_{min} = 166227 X_{max} = 70652 Y_{max} = 166579
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Kortrijk, Afdeling 6, Sectie B, nr's: 190a, 182l, 189b Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Janiek De Gryse (erkend archeoloog) Dieter Demey (projectleider archeologie) Wouter Van Goidsenhoven (archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Joren De Tollenaere (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	Nvt.	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadasternummers (Bron: Geopunt)

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt)

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Onderzoekskader

Aanleiding van onderhavig bureauonderzoek vormt de geplande realisatie van een park. Het projectgebied wordt in deze studie Marke Torkonjestraat genoemd.
Met onderhavig bureauonderzoek wordt de eerste stap gezet van archeologisch vooronderzoek met het oog op het bekomen van een bekrachtigde archeologienota en aldus de behartiging van de archeologische belangen binnen de planrealisatie conform het actueel Vlaams erfgoedbeleid.
Het archeologisch vooronderzoek betracht vooreerst archeologische artefacten en sites op te sporen binnen de grenzen van projectgebied Marke Torkonjestraat. Finaal formuleert het archeologisch vooronderzoek een beargumenteerde inschatting van het potentieel voor kennisvermeerdering van eventueel aanwezige archeologische resten binnen de grenzen van het projectgebied en hoe hiermee om te gaan in het kader van de planuitvoering.
Een dergelijke inschatting kan gebeuren na het beantwoorden van de volgende onderzoeksvragen:
- Wat is op basis van de bestaande bronnen, het archeologisch potentieel van het projectgebied?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van één of meerdere archeologische sites?
- Indien niet, kan de afwezigheid van indicaties op basis van de resultaten van het bureauonderzoek verklaard worden?
- Indien wel, kan op basis van bestaande bronnen bepaald worden wat de aard, datering en bewaring is?
- Wat is de verstoringshistoriek van het plangebied en welke invloed heeft dit op het archeologisch potentieel van het terrein?
- Welke impact hebben de geplande werken op het archeologisch bodemarchief?
- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site?

1.2.2 Juridische context

Het projectgebied bevindt zich volgens het gewestplan deels in woongebied en deels in recreatief parkgebied. Het plangebied bevindt zich noch in een archeologisch vastgestelde zone, noch in een archeologische site, noch in een zone waar geen archeologie verwacht wordt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m^2 of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m^2 of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 1.9 ha en de ingreep in de bodem bedraagt meer dan 1000m^2; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.3 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel maatschappelijk onwenselijk voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning of verkavelingsvergunning. Er wordt geopteerd voor een uitgesteld traject zodat de weilanden doorlopend kunnen gebruikt worden voor begrazing tot aan de effectieve aanlegwerken en de kraanwerken voor het maken van de proefsleuven kunnen uitgevoerd worden door dezelfde aannemer die de aanlegwerken uitvoert.
Daarom wordt geopteerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een

uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.2.4 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Marke Torkonjestraat werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.
In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.2.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief

Het projectgebied heeft een oppervlakte van 1,9 ha.

De opdrachtgever plant de aanleg van een park. Er is 0.6m uitgraving thv. de paden gepland = 1015m³ en verder ca. 0,5m over de grote helft van het terrein als herprofilering. Dit resulteert in een uitgraving van max. 5000m³. De grond wordt gebruikt om bepaalde delen op te hogen en andere af te graven; er zal dus geen grond weggevoerd worden.

Figuur 3: visualisatie van de geplande werken (projectgebied is in het rood omlijnd).

1.2.6 Onderzoeksmethode- en strategie

1.2.6.1 Methode

Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

1.2.6.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen. De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad van het archeologische erfgoed.
Volgend kaartmateriaal werd geconsulteerd t.b.v. de aardkundige analyse van de projectlocatie:

- Tertiair geologische kaart van Vlaanderen
- Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart
- Geomorfologische kaart

1.2.6.3 Bekende archeologische vindplaatsen

Dit wijst op vindplaatsen waar de fysieke neerslag van menselijke activiteiten uit het verleden reeds werd vastgesteld en gedocumenteerd. Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het projectgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd.

1.2.6.4 Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties.
Om bij deze casus inzicht te verwerven over de archeologische indicatoren in het plangebied werd onderstaand historisch kaartmateriaal geanalyseerd:

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van de graaf de Ferraris (1771-1778)
- Atlas der Buurtwegen uit ca. 1841
- Kadasterkaart van Philippe-Christian Popp (1842-1879)

Op basis van dit kaartmateriaal kan het landgebruik vanaf de tweede helft van de 18de eeuw vastgesteld worden en de eventuele gevolgen ervan op het archeologisch bodemarchief ingeschat worden.
Deze gegevens werden aangevuld met informatie afkomstig uit archeologische en historische literatuur, daarnaast is ook gebruik gemaakt van data over de lokale toponymie en geschiedenis.
De keuze van de bronnen is gebaseerd op graad van relevantie en toegankelijkheid.

Om het cultuurhistorische kader van het projectgebied in kaart te brengen, werd het kaartmateriaal beschikbaar op Geoportaal geconsulteerd.

1.2.6.5 Verstoringshistoriek

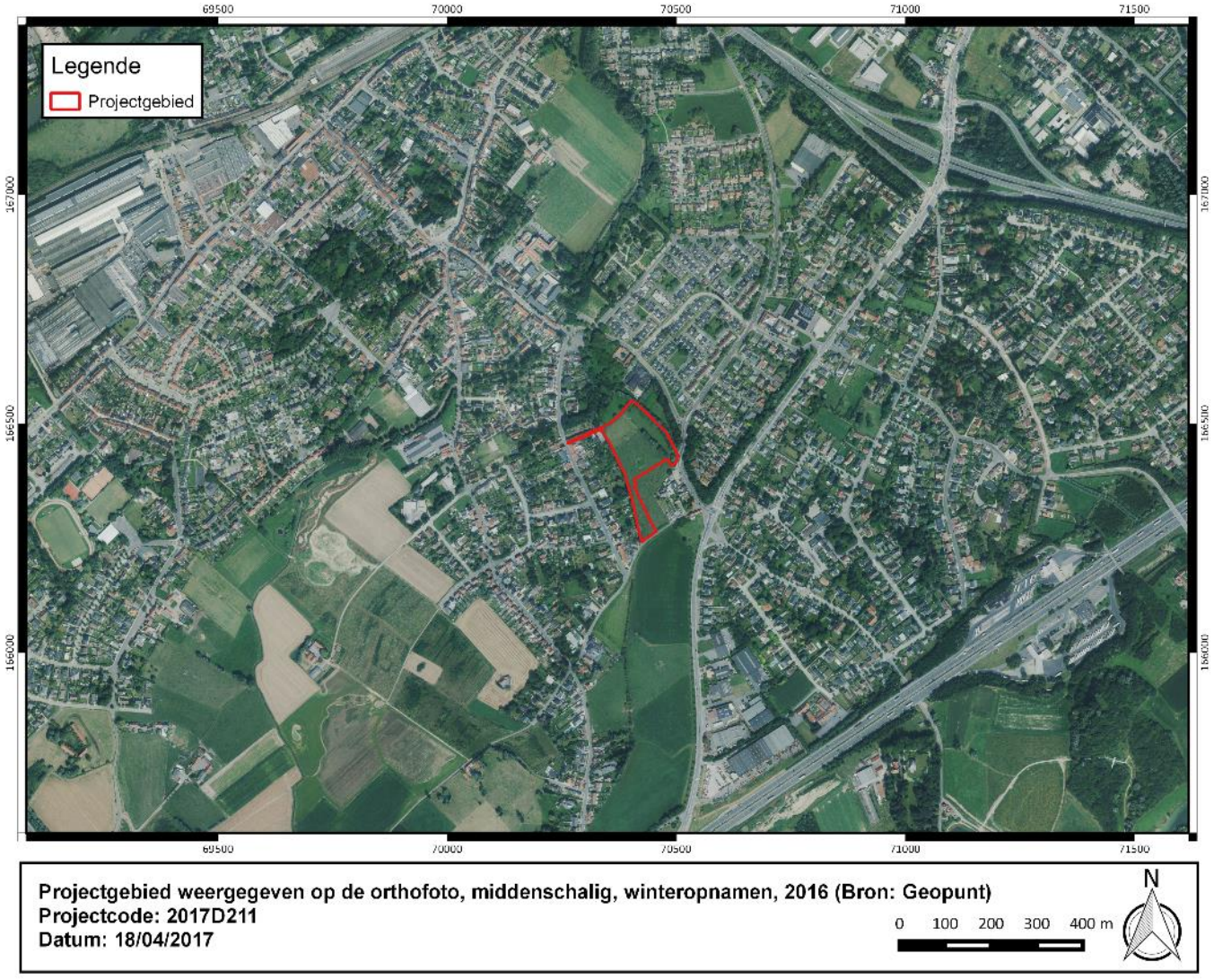
De verstoringsgraad van de planlocatie bepaalt in belangrijke mate de gaafheid en bewaringsgraad van het archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, verslagen van bodemonderzoeken of informatie uit de aardwetenschappelijke kaarten een grote rol spelen bij het correct inschatten van de aanwezigheid en van de bewaringstoestand van de archeologische resten.

1.3 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.
Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.3.1 Ruimtelijke situering

Het onderzoeksterrein is gelegen in Marke, provincie West-Vlaanderen. Marke ligt ten zuidwesten van Kortrijk, op de rechteroever van de Leie en wordt begrensd door de gemeente Kortrijk, Bissegem, Wevelgem, Lauwe, Aalbeke en Rollegem. Het onderzoeksterrein is omgeven door de Hellestraat ten oosten, de Kleine Pontestraat ten westen en de Kardinaalstraat ten zuiden.

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteorpnamen, 2016 (Bron: Geopunt)

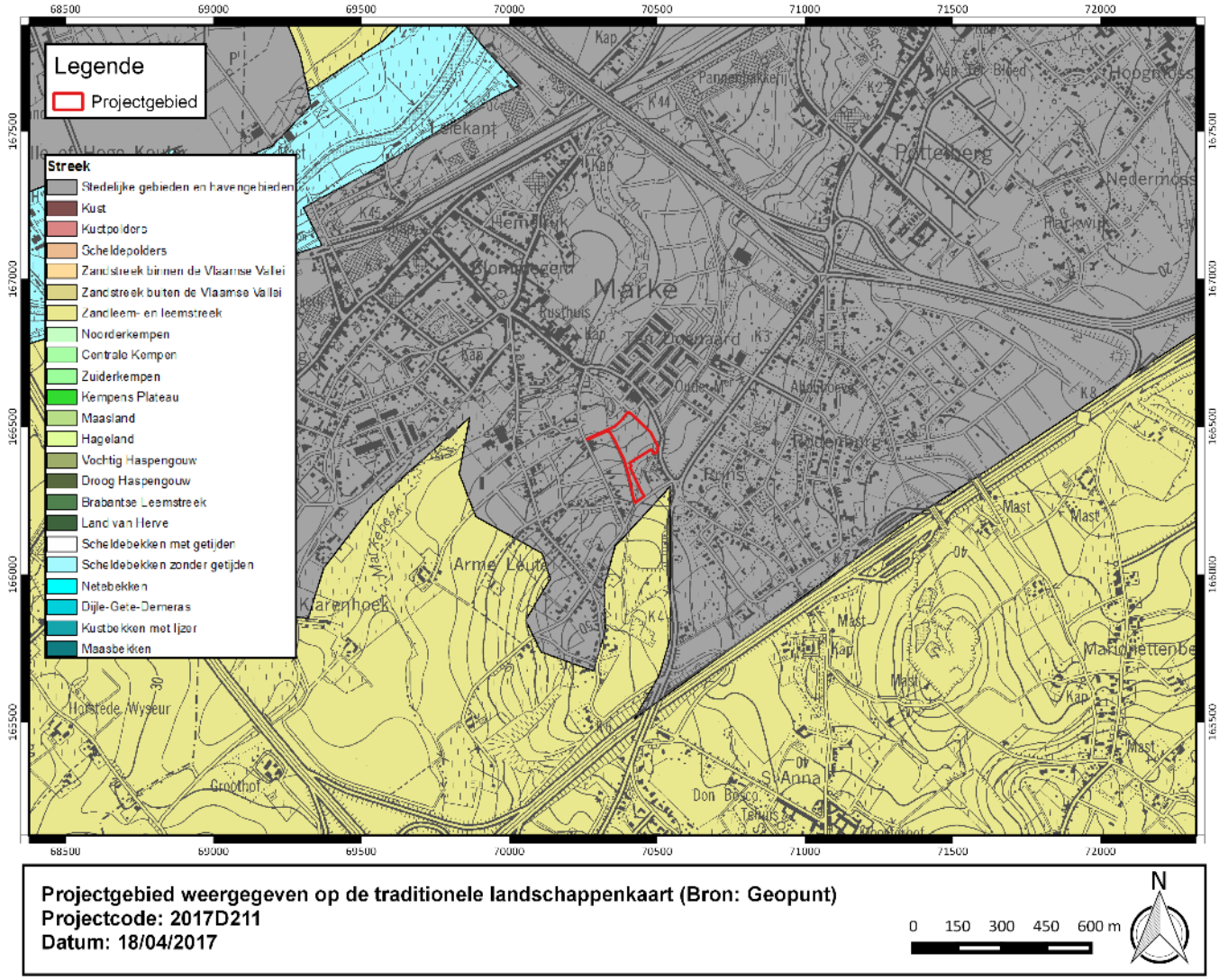
1.3.2 Beschrijving aardwetenschappelijke gegevens

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

Bron	***Informatie***
Traditionele landschappenkaart	Stedelijke gebieden en havengebieden
Tertiair	Lid van Moen (Fm. Kortrijk)
Quartair	Type 1: eolische afzetting
Bodemtypes	Lca, Lca(o), Lda, Ldp, Pcp, Pcc, Pdp
Potentiële bodemerosie	Hoog
Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen	Hoogte tussen ca. 26 en 39 m TAW
Hydrografie	Leiebekken (deelbekken Grensleie) Waterlopen: Markebeek, Leie

1.3.2.1 Traditionele landschappenkaart (geomorfologie)

Het projectgebied is gelegen in stedelijke gebieden en havengebieden.

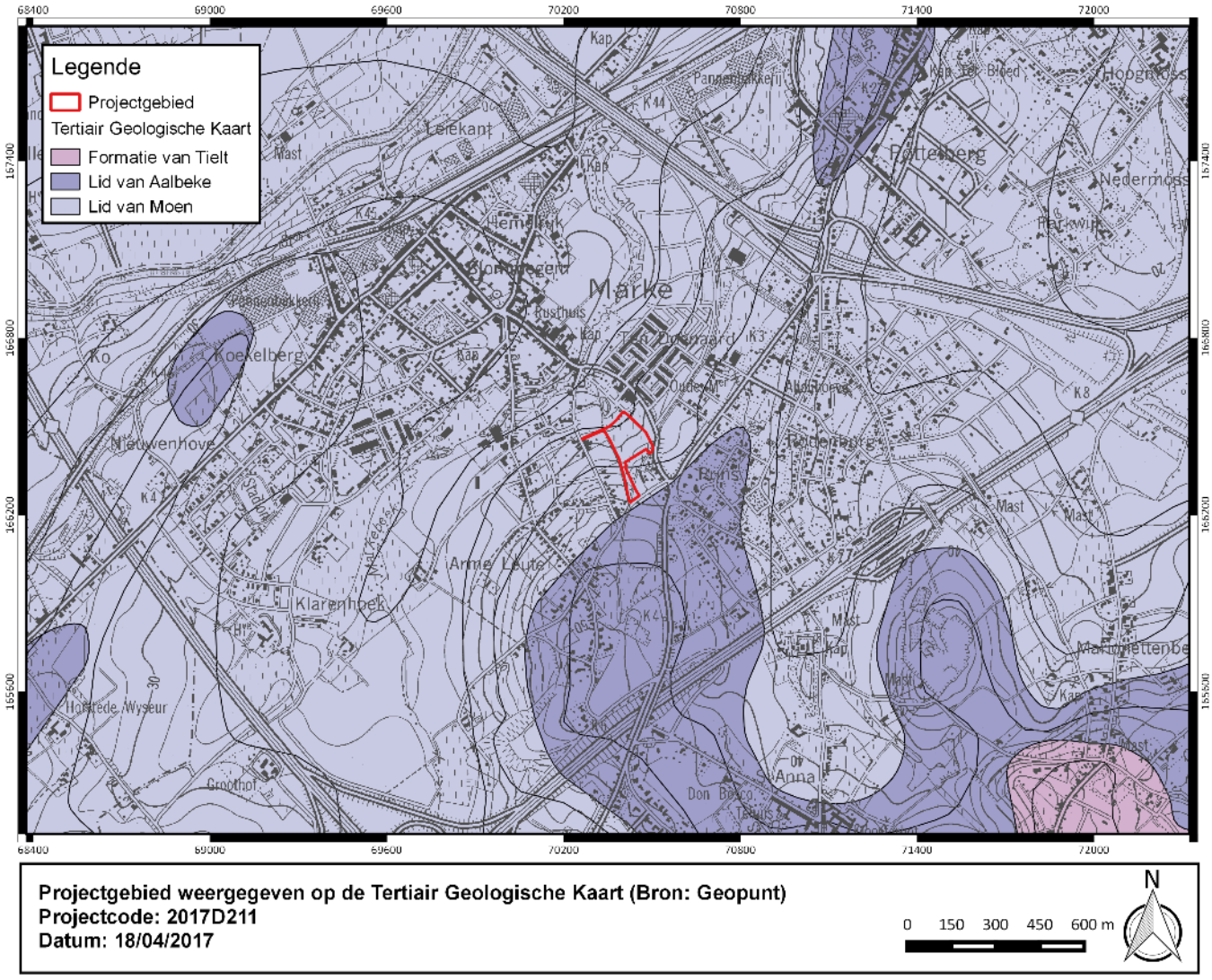

Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de traditionele landschappenkaart (Bron: Geopunt)

1.3.2.2 Geologie

1.3.2.2.1 Tertiair

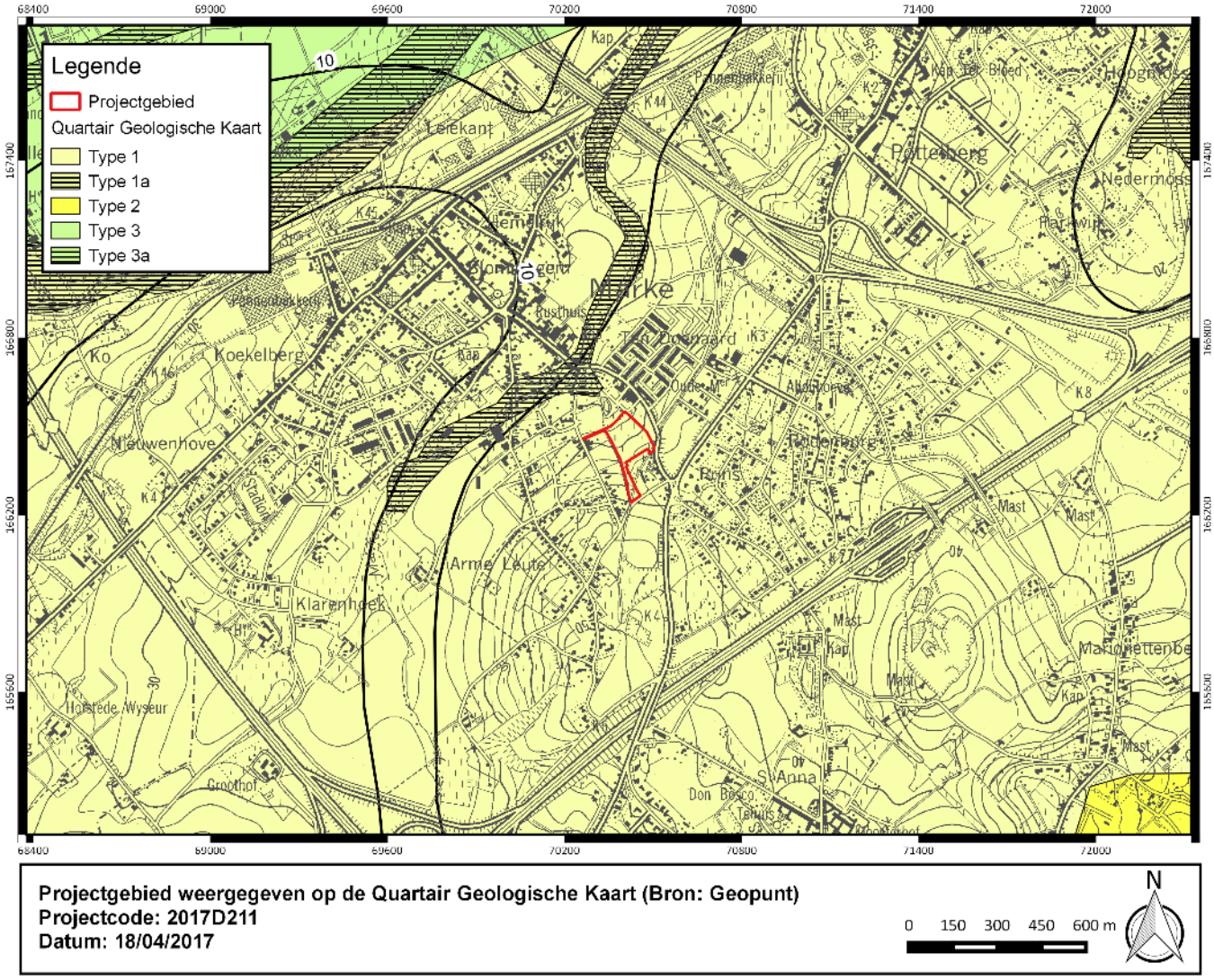
Het projectgebied is gelegen in het Lid van Moen (Formatie van Kortrijk). De Formatie van Kortrijk bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten, die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingsmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingsmilieu).
Het Lid van Moen is afgezet tijdens een periode van zeespiegelschommelingen, wat resulteerde in een heterogeen sedimentpakket. Het is een grijze kleiige silt, waartussen intercalaties voorkomen van zand met grof glauconiet of gebroken schelpresten. Deze grove lagen zijn vermoedelijk afgezet tijdens stormperiodes (tempestieten). Naar het noorden en noordoosten toe gaat deze eenheid over naar een meer homogene kleiigere afzetting.

Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt)

1.3.2.2.2 Quartair

Het projectgebied is gelegen in het Quartair **Type 1**. Dit type bestaat uit een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zandleem tot leem). Deze afzetting kan mogelijks hellingsafzettingen van het Quartair bevatten.

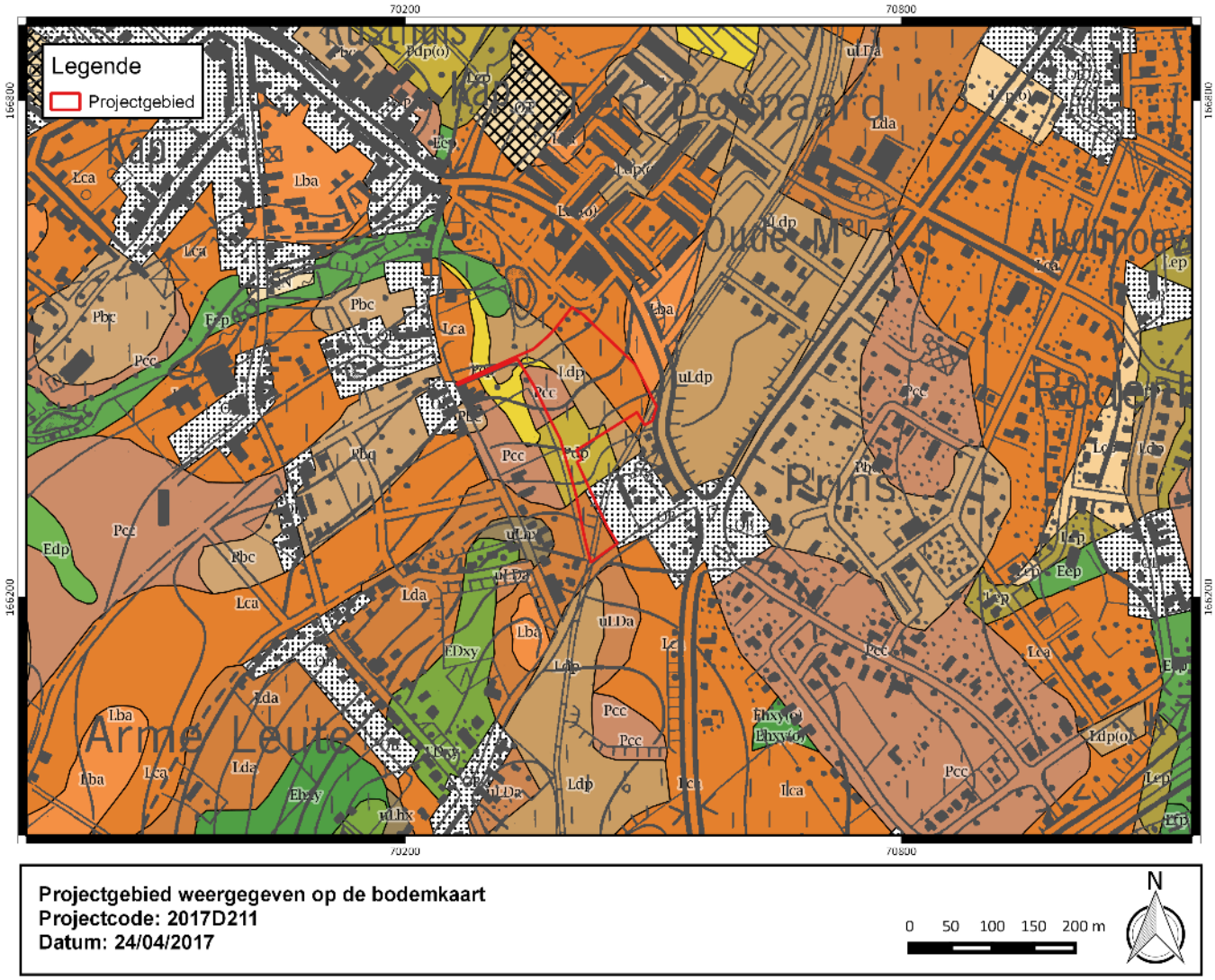

Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt)

1.3.2.3 Bodem

1.3.2.3.1 Bodemtypes

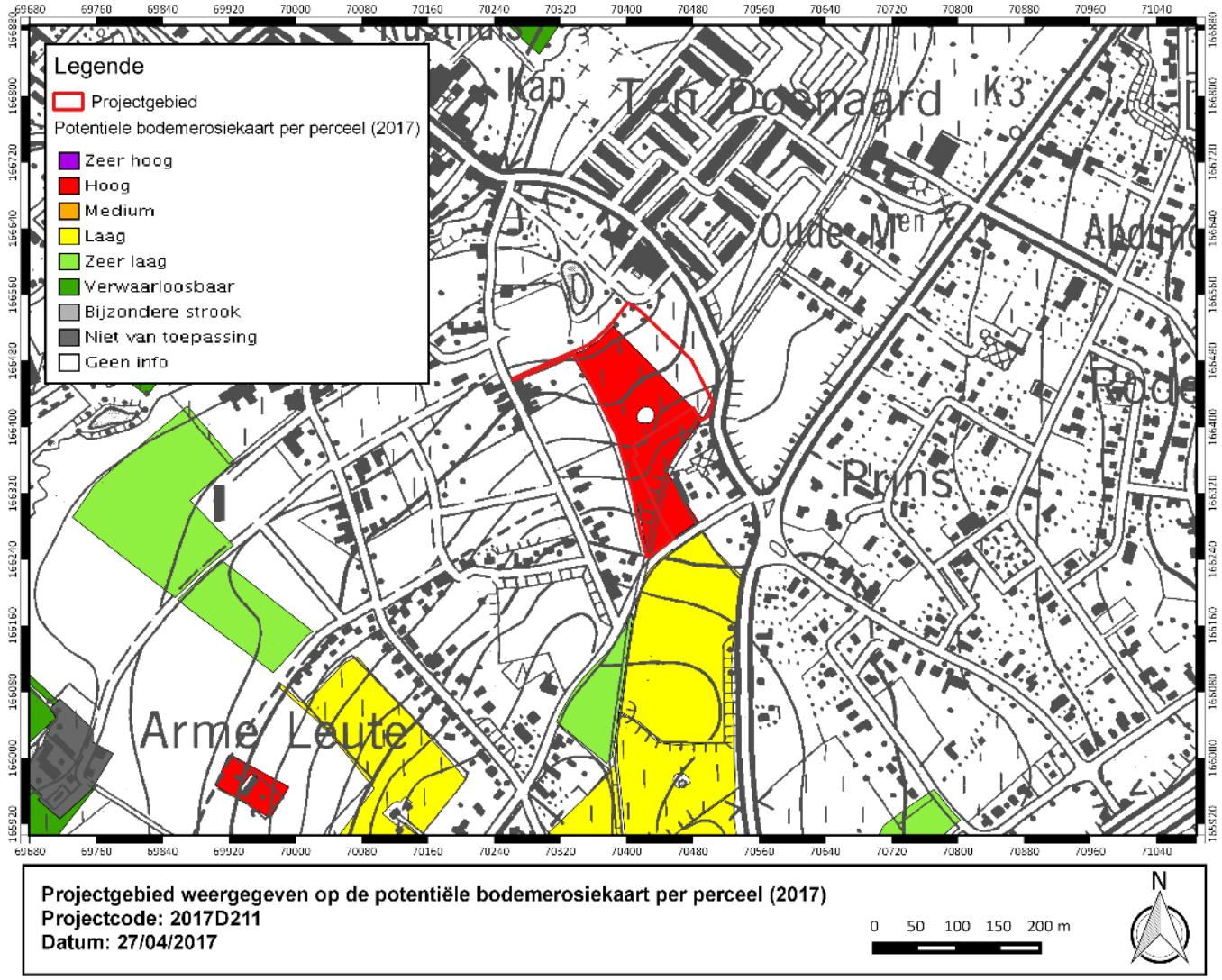
Het bodemtype **Lca** is een matig droge zandleembodem met textuur B horizont. De Ap rust op een 40 cm dikke E horizont of rechtstreeks op de textuur B horizont.. De textuur B is aangereikt met klei en sequioxiden en is een bruin zwaar zandleem. Roestverschijnselen beginnen tussen 80 en 120 cm.
Het bodemtype **Lca(o)** is een matig droge zandleembodem met textuur B horizont maar met een sterke antropogene invloed.
Het bodemtype **Lda** is eenmatig natte zandleembodem met textuur B horizont. De bouwvoor is donker grijsbruin en een bleekbruine uitlogingshorizont komt voor onder de Ap horizont die roestverschijnselen vertoont aan de grens met de textuur B horizont. De textuur B is gaaf maar roest gevlekt. Het materiaal wordt soms zwaarder of zandiger naar beneden en op wisselende diepte komt Tertiair substraat voor. Boven het klei- of kleizandsubstraat komt een roestige band voor ten gevolge van stagnerend water. Roestverschijnselen beginnen in het bovenste gedeelte van de textuur B horizont.
Het bodemtype **Ldp** is een matig natte zandleembodem zonder profiel. Het is een colluviale grond gekenmerkt door een laag recent geërodeerd sediment met meestal op geringe diepte een bedolven textuur B of Tertiair substraat. Het colluviaal dek kan herkent worden door de aanwezigheid van kleine houtskool- en baksteenrestjes. Roestverschijnselen beginnen tussen 50 en 80 cm.
Het bodemtype **Pcp** is een matig droge licht zandleembodem zonder profiel. De bouwvoor is 25-30 cm dik, goed humeus en grijsbruin tot donkerbruin. De Ap gaat over in niet gedifferentieerd moedermateriaal. Roestverschijnselen beginnen tussen 60 en 90 cm.
Het bodemtype **Pcc** is een matig droge zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. De bouwvoor is 25-30 cm dik, grijsbruin en goed humeus. Door in cultuurname kan een deel van de uitlogingshorizont vermeng zijn tot een homogene horizont met de Ap. De verbrokkelde textuur B bevindt zich tussen 50 en 80 cm.
Het bodemtype **Pdp** is een matig natte licht zandleembodem zonder profiel. Het is vaak gelinkt met colluviale gronden zonder profielontwikkeling. De Ap is 30 cm dik, homogeen, zeer donker grijsbruin en goed humeus. De Cg horizont komt voor onder de Ap maar er kan een zwak humeuze overgangshorizont aanwezig zijn tussen de Ap en Cg horizont. Roestverschijnselen beginnen tussen 40 en 60 cm.

Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de bodemkaart (bron: Geopunt).

1.3.2.3.2 Bodemerosie

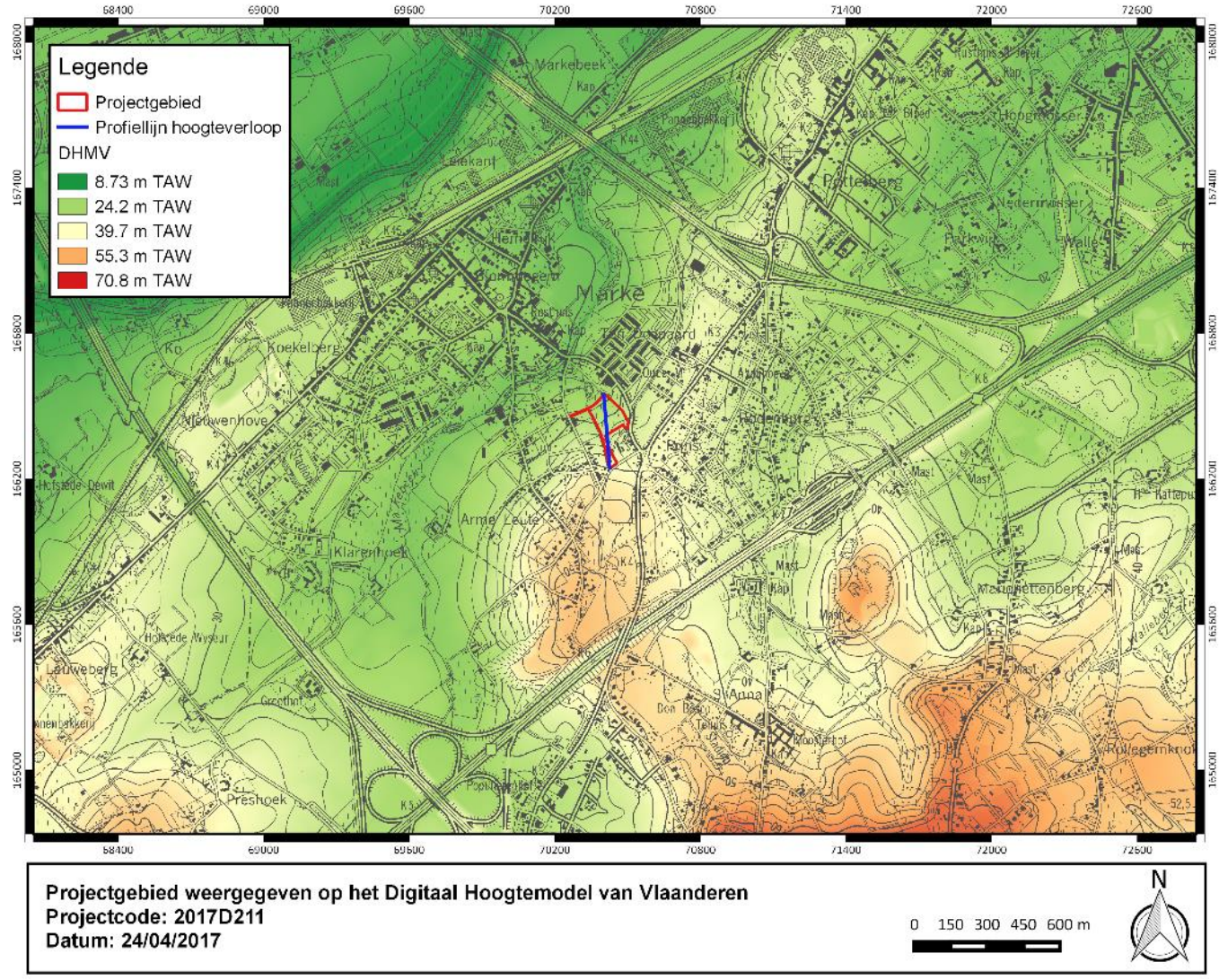
De potentiële bodemerosie voor het projectgebied is hoog.

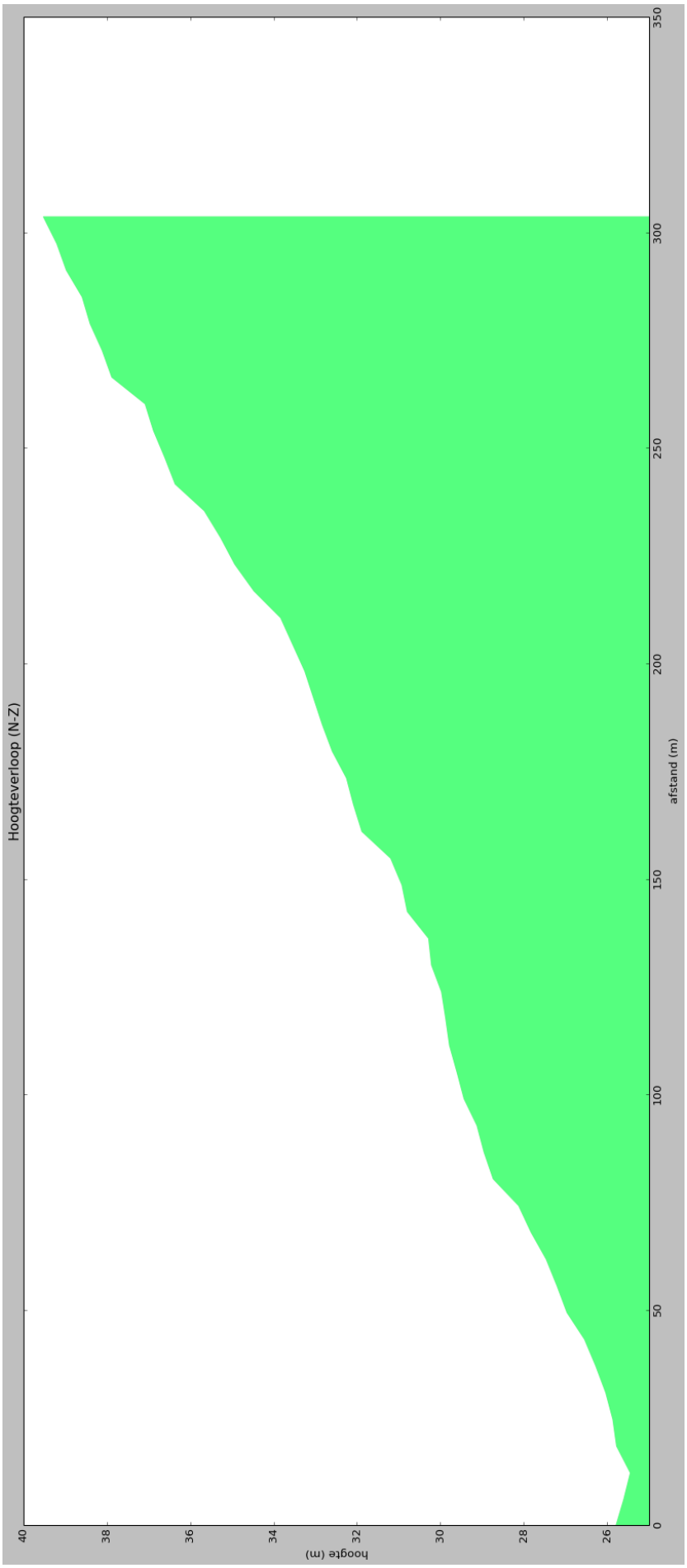
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de bodemerosiekaart per perceel (2017) (bron: Geopunt).

1.3.2.4 Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHMV) en hoogteverloop

Het projectgebied kent een stevig hoogteverloop van 13 m over een afstand van 300 m. Het is gelegen op de voet/flank van de heuvel aanwezig in het zuiden. Naar het noorden toe blijft het relief dalen tot aan de aanwezige alluviale vallei in het noorden. Het verval van het projectgebied bevindt zich tussen 26 en 39 m TAW.

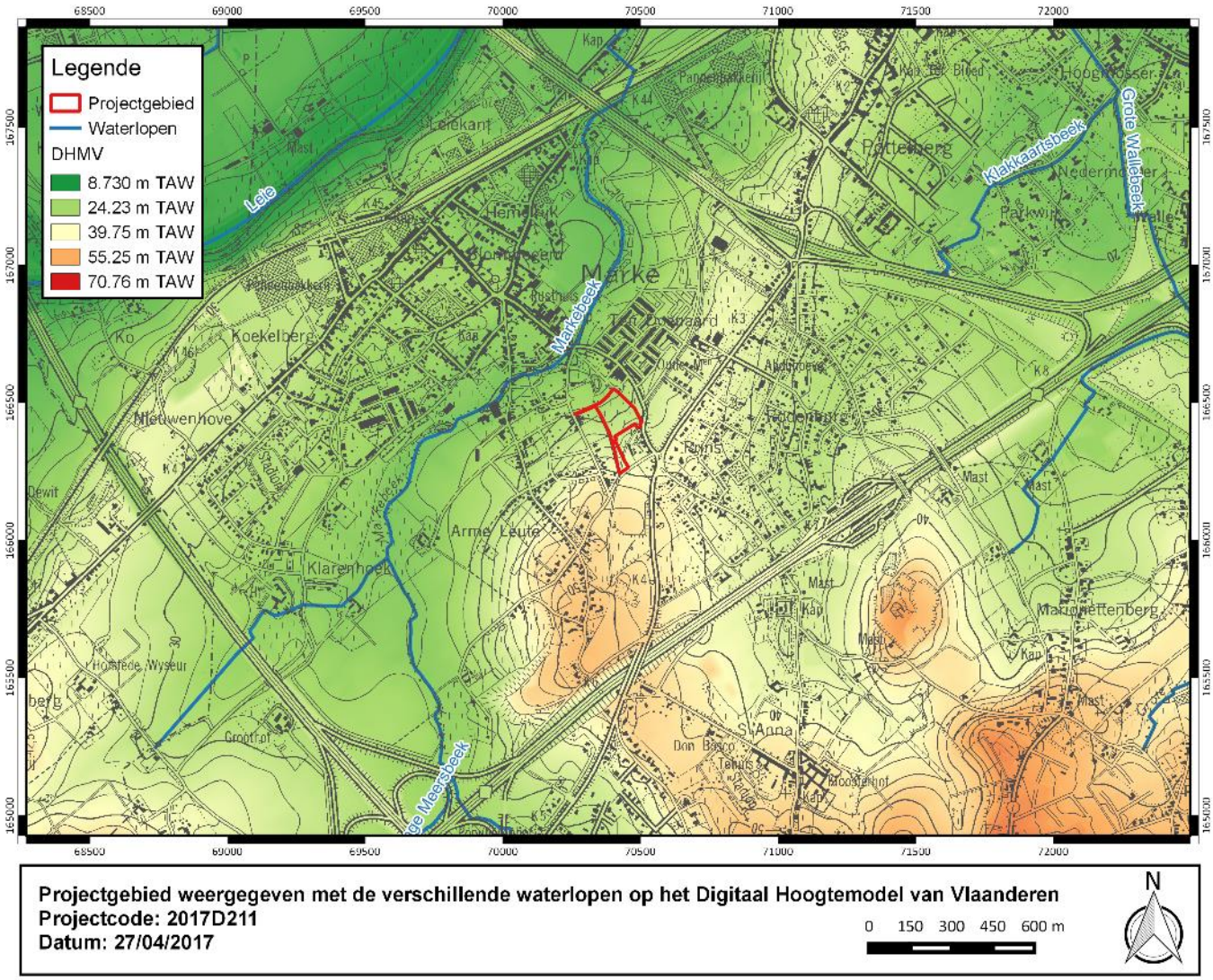
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt).

Figuur 11: Projectgebied weergegeven op

1.3.2.5 Hydrografie

Het projectgebied is gelegen in het Leiebekken (deelbekken: Grensleie). Ten noorden stroomt de Markebeek die ten noorden uitmond in de Leie.

Figuur 12: Projectgebied weergegeven met de verschillende waterlopen op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt).

1.3.3 Gekende archeologische waarden

1.3.3.1 Historisch en cartografisch onderzoek

1.3.3.1.1 Historische achtergrond

Silex-fragmenten aangetroffen bij veldprospecties wijzen op oude menselijke frequentie in de omgeving van het plangebied. Daarnaast zijn er voor de Romeinse periode verschillende nederzettingskernen en een grafveld geattesteerd. Deze vondsten – o.a. vier graven, een pannenfabriek, een muntschat en een vierkante, houten waterput - konden gedateerd worden in de 2de en de 3de eeuw.

De eerste literaire vermelding van Marke is in 1066 in een *cartularium* van de Sint-Pietersabdij van Rijsel. Onder graaf Boudewijn zal de *pagus Cortracensis*, waartoe Marke behoorde, worden omgevormd tot de Kasselrij Kortrijk, ressorterend onder het Graafschap Vlaanderen. Marke maakte deel uit van de roede der Dertien Parochies. De kern van de gemeente werd gevormd door de dorpsheerlijkheden Blommegem en Marke, die steeds samen verpacht werden. Historisch-cartografische indicatoren wijzen op laatmiddeleeuwse verspreide hoevebouw buiten de dorpskern.

De ligging langs de Leie evenals de nabijheid van de vesting Kortrijk leidt ertoe dat Marke gedurende de tweede helft van de 16de eeuw zwaar te lijden heeft onder het oorlogsgeweld van de 80-jarige oorlog (1568-1648). Tal van gebouwen (zoals het Onze-Lieve-Vrouwehospitaal en de Groeningeabdij worden zwaar getroffen. In 1571 wordt een 20ste penningcohier opgesteld waaruit blijkt dat 40% van de 100-tal woningen zeer kleine boerenwoningen betreffen van het "langgeveltype". De middenklasse beschikt meestal over een afzonderlijk woonhuis, een schuur, stallen en een bakhuis. De 20-tal grote hoeves waren meestal voorzien van een één- of meervoudige omwalling. In de 17de eeuw wordt het dorpsuitzicht bepaald door de kerk en achterliggende pastorie die in verbinding staat met de omwalde hoeve ‘het Goed te Marke’ via een met bomen omzoomde weg.

In de tweede helft van de 17de eeuw zou Marke nogmaals te lijden hebben onder oorlogsgeweld. De periode wordt gekenmerkt door een verarming van de bevolking en het instorten van de landbouw. Ook in het begin van de 18de eeuw laten troepenbewegingen ten gevolge van herhaaldelijke Franse pogingen om Kortrijk in te nemen, zich in Marke voelen. Na de Vrede van Aken (1748) blijven onze gewesten deel uitmaken van het Oostenrijks grondbezit, wat zich uit in een periode van relatieve welvaart. Na 1794 heeft Napoleons verbod op de handel met Engeland een zware economische inzinking tot gevolg. De Engelse linnenindustrie, die sneller over een mechanische productie beschikt, importeert daarenboven goedkopere producten via smokkelroutes. Deze trapsgewijze degradatie van de vlasindustrie te Marke zet zich voort gedurende de periode van de Nederlandse tijd in België. Vanaf de tweede helft van de 19de eeuw is er een ontluiking van de industrie. Door de industriële ontsluiting gaat het landelijke aspect van de dorpskern grotendeels verloren.

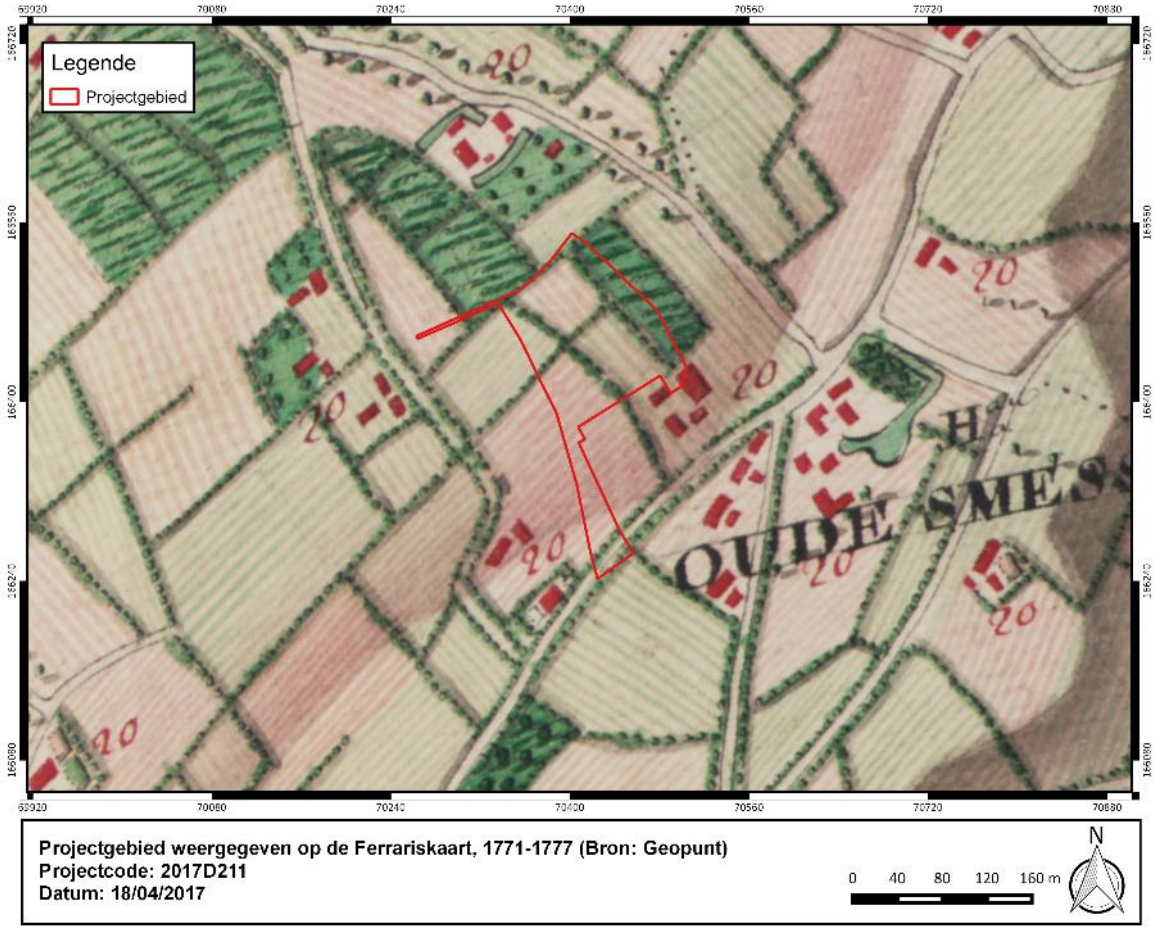
Gedurende de Eerste Wereldoorlog leggen de Duitsers twee vliegvelden aan op het grondgebied van Marke, van waaruit het Ijzerfront wordt bestookt. Vanaf eind juni heeft de beroemde jachtvlieger Manfred von Richthofen, leider van het berucht *Flying Circus,* zijn hoofdkwartier op het Kasteel van Marke. Onder invloed van de toenemende werkgelegenheid in de vlas- en textielsector beleeft Marke gedurende het interbellum een belangrijke industriële expansie. In de loop van de Tweede Wereldoorlog heeft Marke sterk te lijden onder geallieerde bombardementen op het nabijgelegen Vormingsstation en het vliegveld van Wevelgem. In totaal wordt in de periode 1943-1944 ca. een derde van het gebouwenbestand vernield.[1]

[1] Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Marke [online], https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121800 (geraadpleegd op 27 september 2017).

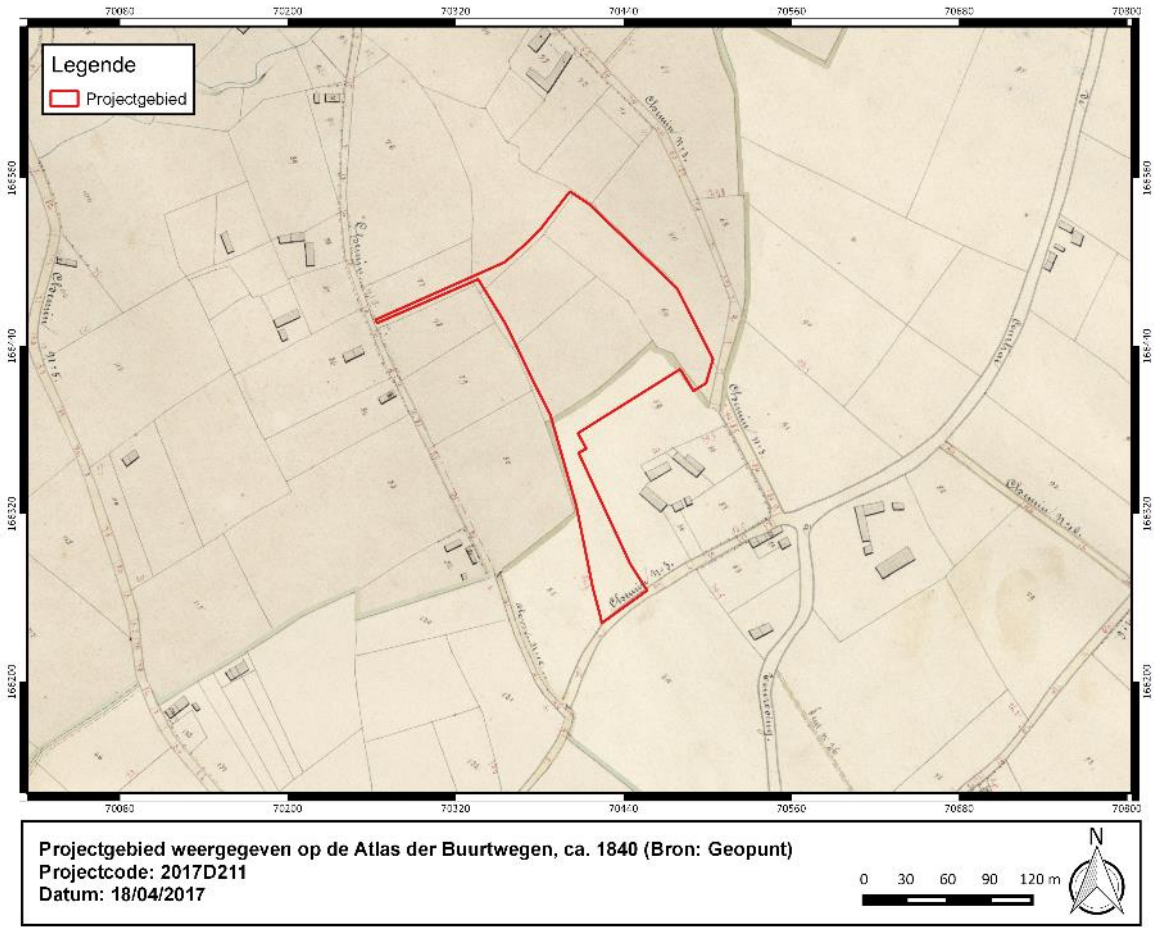
1.3.3.1.2 Historische kaarten

De Ferrariskaart toont geen bebouwing ter hoogte van het onderzoeksterrein. Het overgrote deel van het plangebied is in gebruik als akkerland, het oostelijk deel bestaat uit weiland. Ten zuiden en ten westen van het plangebied situeert zich een wegenis waarvan het verloop veel gelijkenissen vertoont met dat van respectievelijk de huidige Kardinaalstraat en Kleine Pontestraat. Precies ten oosten van de onderzoekslocatie situeert zich een samenstel van vier bouwstructuren. Het projectgebied situeert zich nabij het gehucht Oude Smesse. In de omgeving is er verspreide hovebouw waarneembaar.

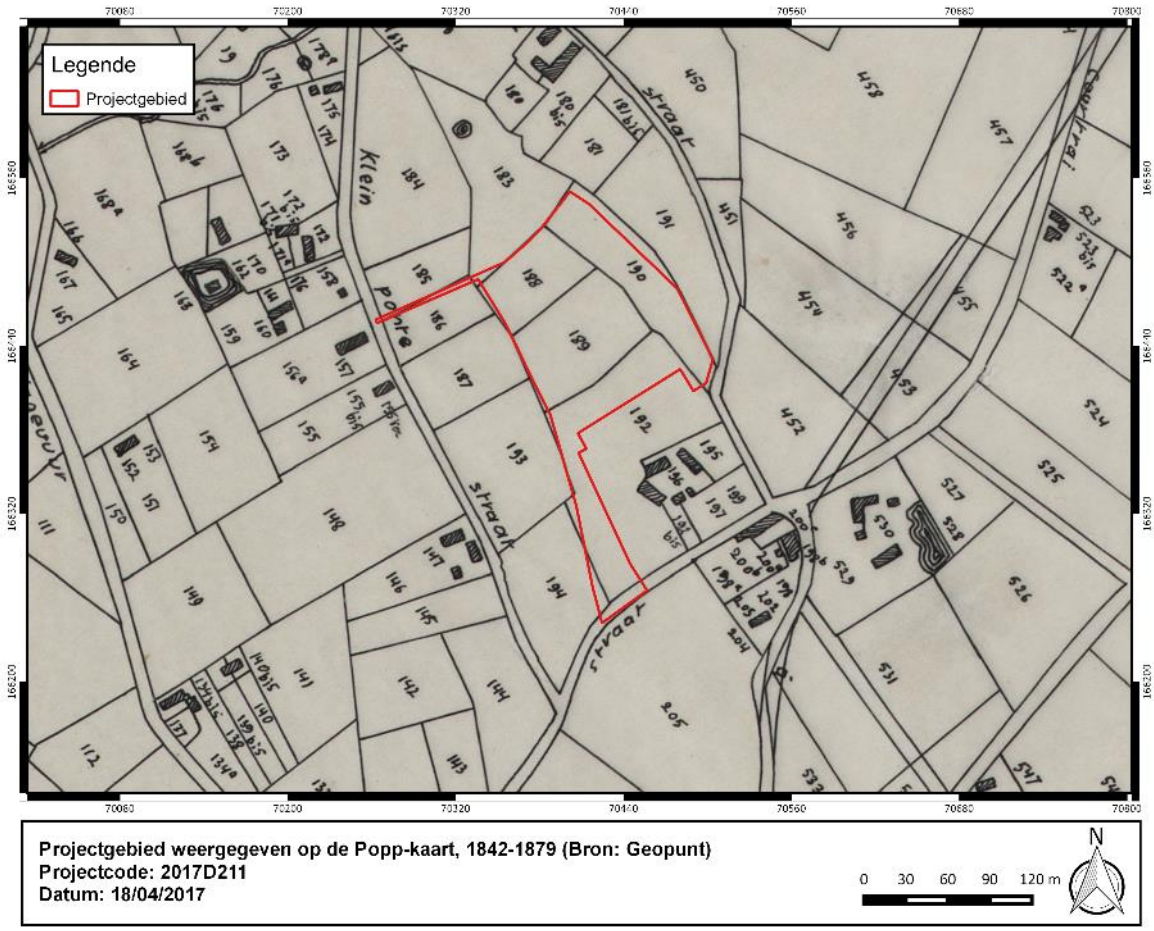
Op de Atlas der Buurtwegen en de Poppkaart is tevens het huidige tracé van de Hellestraat merkbaar. Het samenstel van 4 bouwstructuren situeert zich op deze kaarten iets zuidelijker.

Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt)

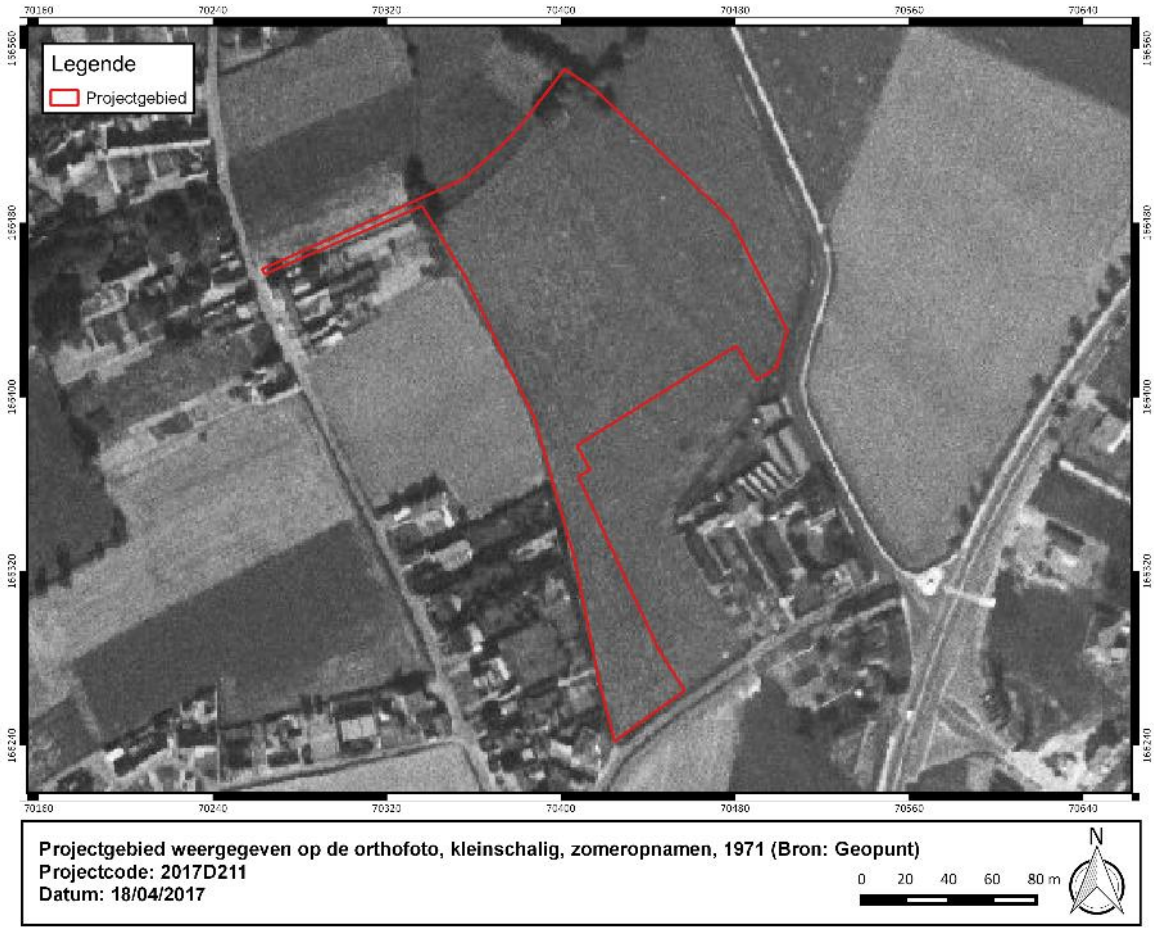
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt)

Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Popp-kaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt)

1.3.3.1.3 Huidige gebruik en verstoringen

Er is weinig evolutie waarneembaar tussen de orthofoto van 1971 en deze van 2016. Het onderzoeksterrein bestaat voor het overgrote deel uit grasland. Centraal is een poel waarneembaar. Er zijn tevens enkele bomenrijen aanwezig. In het noordwesten maakt een wandelpad de verbinding naar de Kleine Pontestraat.

Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt)

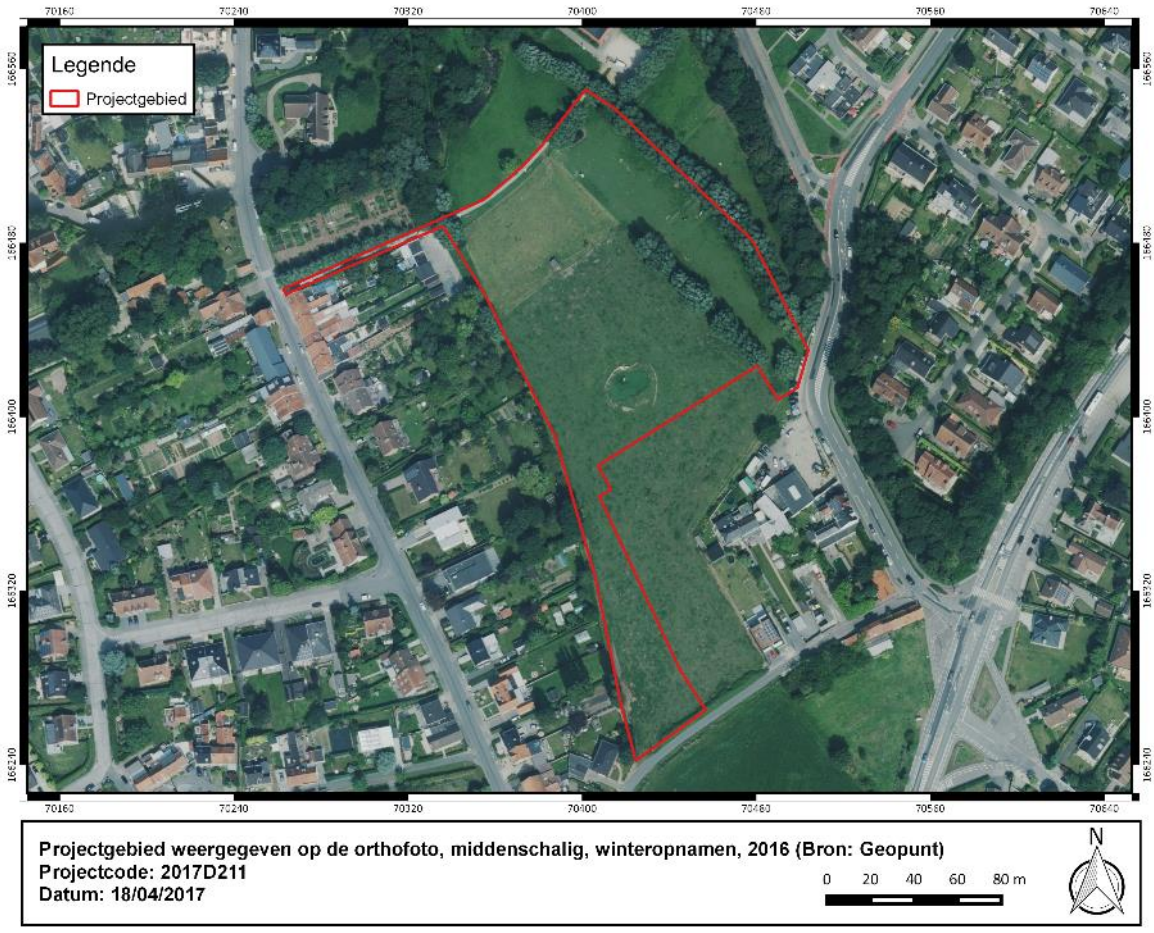
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt)

Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt)

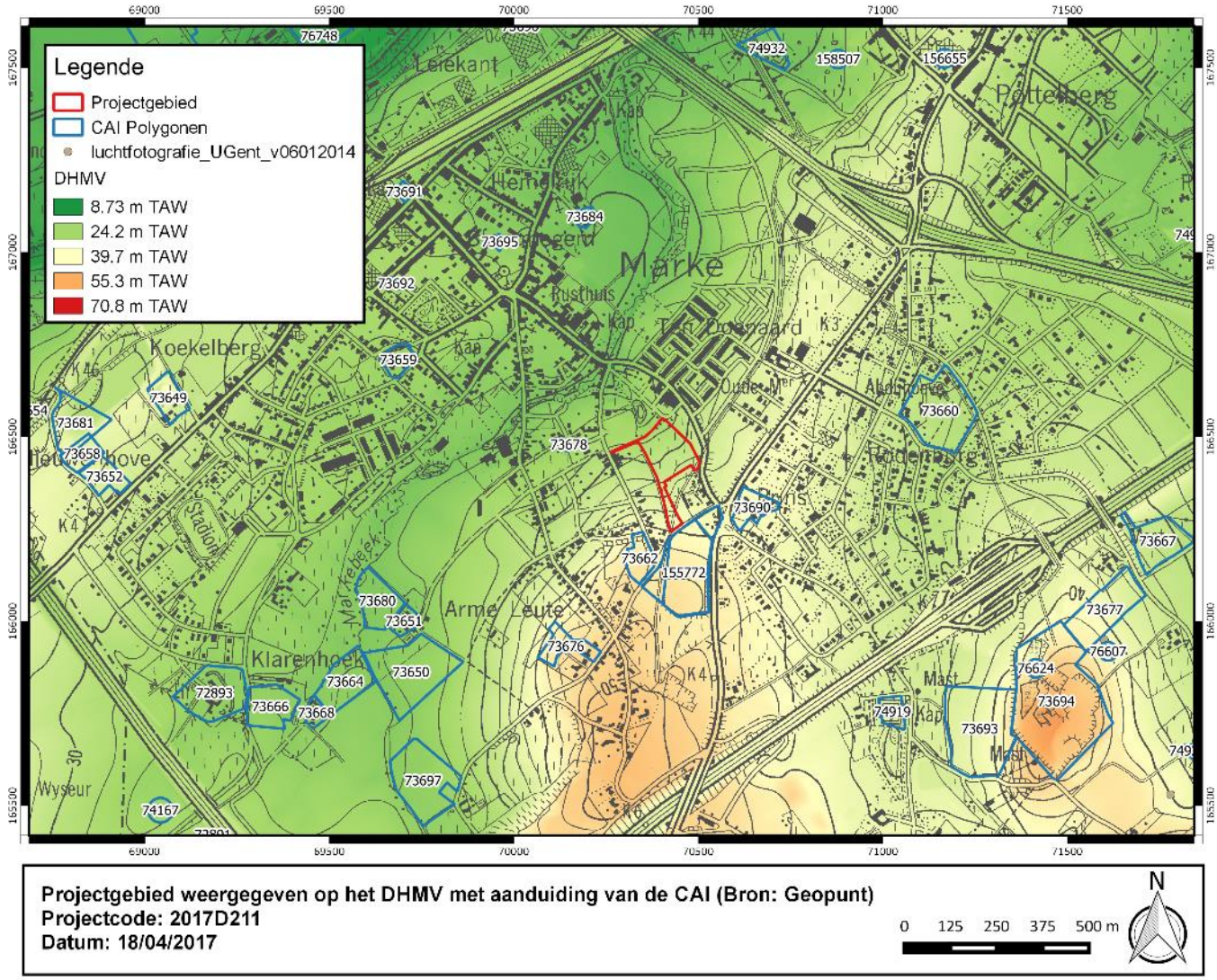
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2008-2011

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2016 (Bron: Geopunt)

1.3.3.2 Beschrijving van de gekende archeologische waarden

Voor het onderzoeksgebied werden in de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) van Onroerend Erfgoed in de nabije omgeving volgende archeologische (indicatieve) waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld:

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt)

Tabel 3: Overzicht van de aanwezige CAI.

CAI nummer	***Omschrijving***
72893	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Late middeleeuwen: alleenstaande site met walgracht - De hoeve was rechthoekig en omsloot 2 eilanden. De oostelijke gracht had een breedte tussen 10 en 7,5 m, de westelijke gracht had een breedte van 7,5 m. De eilanden hadden waarschijnlijk een verschillende functie. Er was een brugje over de gracht en een poortgebouw. Bron: PEPERSTRAETE F. 1986, Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie RUG

CAI nummer	***Omschrijving***
73649	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Steentijd: Verspreid over akker: - Afslagschrabber, grijs verbrande silex - Microkling in donkergrijze silex - Afslag van grijs gevlekte silex - Brokstuk grijs gevlekte silex - Artefact met verbrijzelde boorden Bron: PEPERSTRAETE F. 1986, Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie RUG
73650	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Steentijd: Verspreid over terrein: - fragment van een geretoucheerde afslag in grijze gevlekte silex - microkling in grijsbruine gevlekte silex - afslag en een fragment van een afslag in donkergrijze gevlekte silex Volle middeleeuwen: Reducerend gebakken aardewerk: rand van een pot. Handgevormd. Grijze klei met donkergrijze buitenwand. Matig hard gebakken, matig fijne zandverschraling. Bron: PEPERSTRAETE F. 1986, Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie RUG
73651	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht Bron: PEPERSTRAETE F. 1986, Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie RUG
73652	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Steentijd: Verspreid over terrein: - afslagschrabber, grijs verbrande silex - afslag, grijsbruin gevlekte silex - brokstuk, donkergrijze silex Romeinse tijd: - Wandscherf, verweerd. Donkergrijze kern met lichtgrijze buitenwand. Matig fijne verschraling met enkele grovere elementen. Nieuwe tijd: Postmiddeleeuwse scherf: - Wandscherf, grijze kern met witgrijze buitenwanden

CAI nummer	***Omschrijving***
	Bron: PEPERSTRAETE F. 1986, Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie RUG
73658	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Steentijd: Verspreid over terrein: - cirkelschrabber, donkerbruine tot bruine gevlekte silex - fragment van een afslag, bruine silex - 2 afslagen, verande silex en donkergrijze gevlekte silex - brokstuk, grijze silex Nieuwe tijd: Postmiddeleeuwse scherven verspreid over terrein: - reducerend gebakken aardewerk - oxiderend gebakken aardewerk - oxiderend wit gebakken aardewerk - steengoed - pijpaarde - fragmenten van dakpannen en bakstenen Bron: PEPERSTRAETE F. 1986, Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie RUG
73659	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht Bron: PEPERSTRAETE F. 1986, Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie RUG
73660	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht Bron: PEPERSTRAETE F. 1986, Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie RUG
73662	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Steentijd: Verpsreid over terrein: - Steker met concave afknotting, bruingrijze gevlekte silex - 3 afslagen, donkergrijze gevlekte silex Nieuwe tijd: Postmiddeleeuwse scherven: - Reducerend gebakken - Oxiderend rood gebakken - Oxiderend wit gebakken - Steengoed - Witte pijpaarde

CAI nummer	***Omschrijving***
	Verspreid over akker. Dit materiaal is waarschijnlijk afkomstig van een hofstede die hier in de 17de en 18de eeuw stond. Bron: PEPERSTRAETE F. 1986, Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie RUG
73664	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 150 meter Steentijd: - Waaierschrabber in grijze, gevlekte silex - Brokstuk donkergrijze gevlekte silex Late middeleeuwen: Verspreid over terrein: - reducerend gebakken aardewerk - oxiderend gebakken aardewerk Bron: PEPERSTRAETE F. 1986, Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie RUG
73666	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Steentijd: Verspreid over akker: - fragment van een kling, grijsbruine silex - 3 afslagen, bruingrijze gevlekte silex en bruine silex - brokstuk, donkergrijze gevlekte silex Late middeleeuwen: Verspreid over akker: - Reducerend gebakken aardewerk - Oxiderend rood gebakken aardewerk - Oxiderend wit gebakken aardewerk - Steengoed Bron: PEPERSTRAETE F. 1986, Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie RUG
73667	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Steentijd: Verspreid over terrein: - kern, grijsbruine gevlekte silex - fragment van een kling, grijsbruine silex - 6 afslagen en fragmenten van afslagen - 9 brokstukken Romeinse tijd: 1 scherf Late middeleeuwen: Laatmiddeleeuws of postmiddeleeuwse scherven verspreid over terrein:

CAI nummer	***Omschrijving***
	- reducerend gebakken aardewerk - oxIderend gebakken aardewerk - steengoed - fragment van een pijp Bron: PEPERSTRAETE F. 1986, Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie RUG
73668	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht Bron: PEPERSTRAETE F. 1986, Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie RUG
73676	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Nieuwe tijd: Op deze hoogte stond een molen, hoogstwaarschijnlijk een windkorenmolen. Bron: PEPERSTRAETE F. 1986, Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie RUG
73677	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Steentijd: - Afslag in donkergrijze silex - Afslagschrabber in donkergrijze gevlekte silex Late middeleeuwen: - 5 reducerend gebakken scherven - 14 oxiderend gebakken aardewerk - 4 scherven steengoed Bron: PEPERSTRAETE F. 1986, Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie RUG
73678	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Late middeleeuwen: De gracht ten oosten van het terrein gaat mogelijk terug op de vroegste gracht. Deze was vierkant en had een breedte van 6 m te nooorden en zuiden en respectievelijk 4 en 5 m ten oosten en westen. Het eiland had een oppervlakte van 480 m². De term "mote" kan wijzen op een eventuele ophoging. In 1681 was het een pachthof op de heerlijkheid Praterie. Bron: PEPERSTRAETE F. 1986, Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie RUG
73680	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Steentijd: - Cirkelschrabber, grijs gevlekte silex Late middeleeuwen: Verspreid over terrein:

CAI nummer	***Omschrijving***
	- 5 reducerend gebakken scherven - 7 oxiderend gebakken scherven - 4 fragmenten steengoed Nieuwe tijd: - Geweerkeien, lichtbruine silex Bron: PEPERSTRAETE F. 1986, Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie RUG
73681	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Steentijd: - 1 afslag in donkergrijze silex, verbrijzelde boorden en roetsporen Late middeleeuwen: - Reducerend gebakken scherven - Oxiderend rood gebakken scherven - Steengoed Bron: PEPERSTRAETE F. 1986, Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie RUG
73684	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Late middeleeuwen: Vermoedelijk was hier een hoeve met walgracht gelegen. Bron: PEPERSTRAETE F. 1986, Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie RUG
73690	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Late middeleeuwen: Hier was het "Goed te Bruninghe" gelegen, een hoeve met walgracht. De gracht met onregelmatige vorm zou zich bevonden hebben in de zuidoostelijke hoek van het terrein. De oppervlakte van het terrein bedroeg 6820 m². De toegang was gelegen aan de Pottelberg. Het pachthof behoorde toe aan de Groeningeabdij in Kortrijk Bron: PEPERSTRAETE F. 1986, Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie RUG
73691	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Late middeleeuwen: Hier was het "Goed te Kiekens" gelegen, een hoeve met walgracht. De gracht, die 1 bewoningszone omgaf, had een breedte tussen 4,5 en 3,5 m. Het eiland had een oppervlak van 2350 m². De toegang lag in het oosten. Het leen was eigendom van de Groeningeabdij in Kortrijk. Bron: PEPERSTRAETE F. 1986, Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie RUG

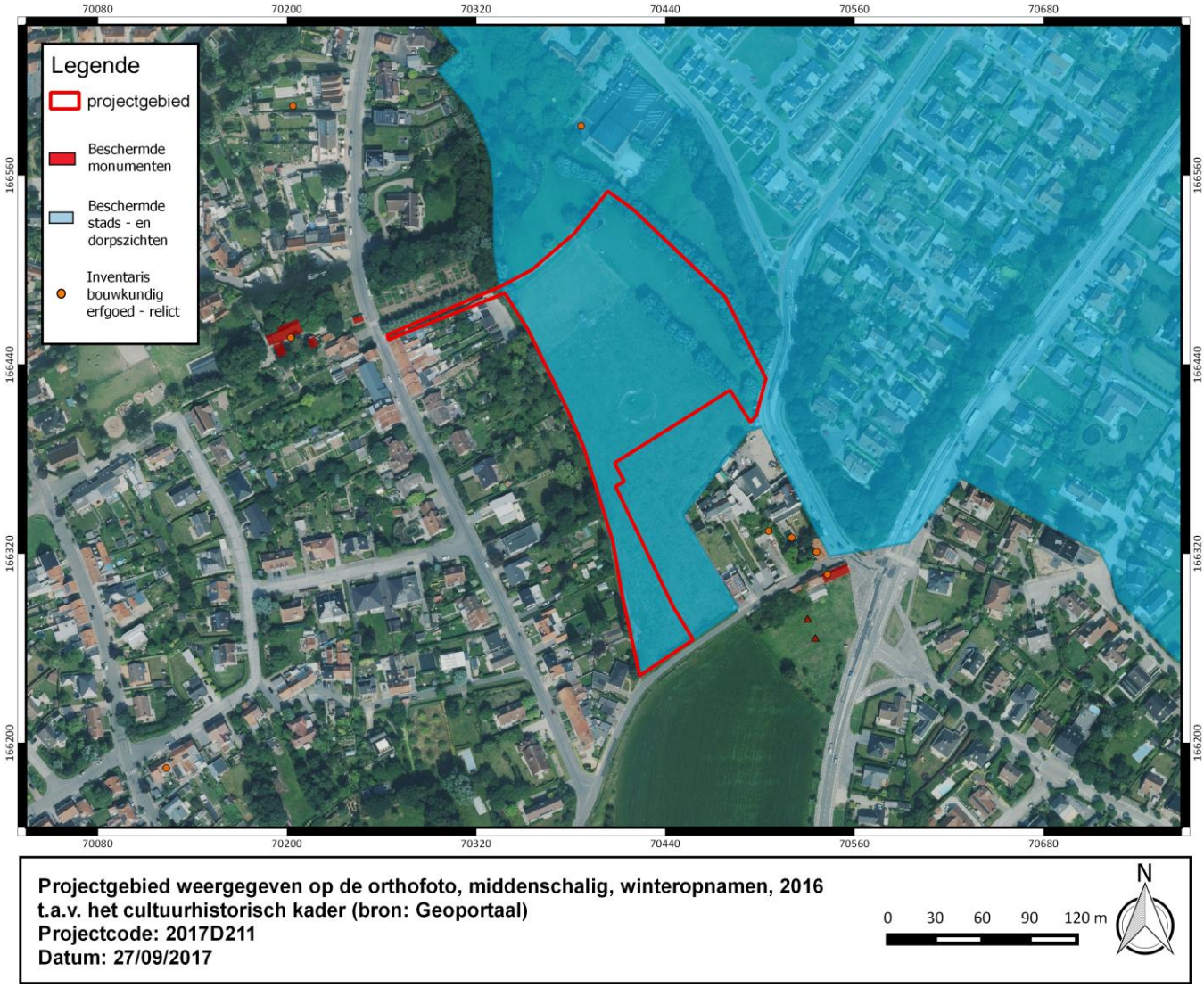
CAI nummer	***Omschrijving***
73692	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Laat – Romeinse tijd: - Glazen flesje (pronkstuk van vondst) dat verloren is gegaan. – enkele parels – In 1964 werd hier een brandgraf ontdekt maar de vondstmeldingen (E. Verheust, 1965) spreken enkel over het grafmobilier: - kruikjes - pot met deksel (honingpot) - bord in terra sigillata - drielobbige pot in terra sigillata - witte beker - fijne tot grove waar Mondelinge informatie: er zouden 15 tot 16 potten ontdekt zijn bij graafwerken voor de bouw van een garage. Daardoor zou een deel vernield zijn. Er zou niet veel houtskool gevonden zijn maar de aarde was donkerder. Het materiaal zou zijn aangekocht door het museum van Kortrijk maar is daar nooit terechtgekomen. Mogelijk bevond er zich een tweede graf in dezelfde straat maar bronnen spreken elkaar hierover tegen. Bron: PEPERSTRAETE F. 1986, Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie RUG
73693	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Steentijd: Verspreid op akker: - afslagschrabber in grijsbruine gevlekte silex - 2 afslagen in donkergrijze gevlekte silex en in grijze gevlekte silex Late middeleeuwen: Verspreid op akker: - 3 reducerend gebakken scherven - 55 oxiderend gebakken scherven - 15 scherven steengoed - Pijpaarde (2 fragmenten) Bron: PEPERSTRAETE F. 1986, Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie RUG
73694	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Midden-Romeinse tijd: In 1978 werd hier een vierkante houten waterput opgegraven. De houten balken van de waterput bevinden zich in het museum van Kortrijk. De waterput was diep in de klei ingegraven en werd mogelijk gebruikt voor een pannen- en of pottenbakkerij.

CAI nummer	***Omschrijving***
	In de vulling waterput: een kruikamfoor: rand ontbreekt, smalle hals, dikbuikig. Draairingen op de binnenzijde van de hals. Resten van een bruine deklaag (?) nabij het linkeroor en nabij de hals. Beige-bruine klei, matig hard gebakken. Bron: PEPERSTRAETE F. 1986, Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie RUG
73695	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Late middeleeuwen: Hier was een site met walgracht gelegen. Een stuk van de gracht is nog steeds aanwezig maar bouwactiviteiten hebben ervoor gezorgd dat het terrein nu veel lager ligt dan het centrum van de gemeente. Volgens Popp (1842-1879) was de gracht tot 8 m breed en ca. 35 m lang. De toegang lag aan de westzijde, een korte weg verbond de site met de Markekerkstraat. Het was zeker sinds 1632 de pastorij van Marke. Bron: PEPERSTRAETE F. 1986, Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie RUG
73697	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Steentijd: - 3 brokstukken, donkergrijze gevlekte silex. Late middeleeuwen: - 7 reducerend gebakken scherven - 20 oxiderend gebakken scherven - 10 fragmenten steengoed - 1 scherf met tinglazuur Mogelijk was hier een postmiddeleeuwse bewoningssite of een laatmiddeleeuwse walgrachsite gelegen wegens de aanwezigheid van een "meersch". Bron: PEPERSTRAETE F. 1986, Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie RUG
74167	Veldprospectie (1990, Vauterin); NK: 15 meter Nieuwe tijd: postmiddeleeuwse scherven – rood, geglazuurd aardewerk, grijs steengoed, door bemesting verspreid op akker. 2 fragmenten groen, dun- en dikwandig glas. - Een niet te identificeren, sterk gecorrodeerd ijzerstuk. Bron: VAUTERIN C., 1991, Archeologische streekbeschrijving van de gemeenten Aalbeke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie, Universiteit Gent
74919	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: alleenstaande site met walgracht
74932	Indicator cartografie; NK: 15 meter

CAI nummer	***Omschrijving***
	Late middeleeuwen: alleenstaande site met walgracht
76607	Veldprospectie; NK: toponiem Mesolithicum: - 3 kernen met 1 slagvlak voor microklingen - 16 afslagen - 5 microklingen - 1 kernflank - 1gekerfde microkling - 1 licht getande kling Bron: CASSEYAS, C. 1991, Steentijd in zuidelijk West-Vlaanderen. Onuitgegeven licentiaatsverhandeling KULeuven.
76624	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 250 meter Steentijd: - 9 afslagen - 1 kling - 2 schrabbers met doorlopend geretoucheerd schrabhoofd. Er werd ook melding gemaakt van een dubbelschrabber en een bek Bron: PEPERSTRAETE F. 1986, Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie RUG
76748	Veldprospectie (2003, Despriet); NK: 15 meter Neolithicum: - Geheel van 28 vuurstenen, waaronder een kern, klingen, afslagen en natuurlijk ontstaan basismateriaal. Vroeg-Romeinse tijd: - Bronzen, sterk afgesleten munt Late middeleeuwen: aardewerk - 166 scherven grijs, reducerend gebakken aardewerk - 223 scherven roodgebakken, loodgeglazuurd aardewerk - 8 scherven roodgebakken, slibversierd aardewerk 155 scherven geImporteerd aardewerk: - Langerwehe (met paarse ijzerengobe) - Steengoed met vlamrode vlekken en opgekleefd medaillon - Verschillende kruiktypes uit Raeren - Stukken met opgekleefde medaillons, ingeritste motieven en kobaltblauwe of mangaankleurige opschildering uit Westerwald - Scherven uit Bouffliouxx (nabij Charleroi) - Majolica en aardewerk uit Sars-les-Potiers (Frankrijk) - Hielpijpen

CAI nummer	***Omschrijving***
	Metaal - Loden bolletjes en geweerpatronen (verband met strijd om de Leiebruggen in mei 1940) - 8 munten - 6 knopen - een klinknagel - een bikkel - een antwerps muntgewicht Bron: DESPRIET P. 2004: Veldverkenning in Bissegem, in Zuid-Westvlaamse opgravingen, nr. 54, p. 5-9.
155772	Veldprospectie (2009); NK: 15 meter Steentijd: 131 vuurstenen voorwerpen, waarvan 21 bewerkte stukken, o.a. kern, klingen Ijzertijd: scherf Romeinse tijd: kraaltje van lichtblauwe glaspasta Late middeleeuwen: 3924 scherven van aarden en glazen vaatwerk. Het grijze reducerend gebakken aardewerk en fragmenten steengoed wijzen op een laatmiddeleeuwse uitbating. 17de eeuw: loden kogels - tientallen boterkleurige vuurstenen: geweerkeien (hulpstukken voor het afvuren van musketgeweren) Bron: - Despriet P. 2010, Marke: nieuwe vindplaats aan de Torkonjestraat, in: Zuid-Westvlaamse opgravingen 2009. Archeologische en historische monografieën Zuid-West-Vlaanderen 73, pp. 33-36 - Despriet, P. 2010: Stadskernonderzoek in Kortrijk (W.-Vl.), Archaeologia Mediaevalis 33, 62-63.
156655	Indicator cartografie; NK: 250 meter Late middeleeuwen: schorsmolen die toebehoorde aan de Groeningeabdij
158507	Veldprospectie (2008); NK: 250 meter Late middeleeuwen: grijs, reducerend gebakken aardewerk; steengoed; pijpstelen en industrieel aardewerk Bron: Despriet P. 2009, Kortrijk, K.M.O.-zone Pottelberg, in: Zuid-Westvlaamse opgravingen 2008. Archeologische en historische monografieën Zuid-West-Vlaanderen 70, pp. 20-21

1.3.3.3 Projectgebied gesitueerd ten aanzien van zijn landschappelijk en culturele kader

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2016 t.a.v. het cultuurhistorisch kader (Bron: Geoportaal)

Het overgrote deel van het onderzoeksterrein situeert zich binnen een beschermd stads- en dorpszicht. Het betreft het Molenhof te Rodenborg met omgeving. De afbakening strekt zich uit van het Markebekepad in het westen tot de Rodenburgstraat in het oosten, en van de Boondriesstraat en Brandelweg in het noorden tot de Kardinaalstraat en Abdijweg in het zuiden. Binnen het dorpsgezicht wordt een onderscheid gemaakt tussen voorschriften in zone 1 en 2. De huidige juridische toestand betreft de via wijzigingsbesluit van 21 april 2008 aangepaste voorschriften i.v.m. de 'non aedificandi'-zone 1. De windmolen zelf is als monument beschermd. De Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen (KCML) bracht een advies uit waarbij de industrieel-archeologische waarde van de Rodenbergmolen en omgeving als volgt werd gemotiveerd: "als historische en functionele molensite van de Rodenbergmolen".

Ten westen van het plangebied situeert zich een beschermd monument. Het betreft de hoeve Nuytens die teruggaat tot de 18de eeuw. Deze hoeve geldt tevens als bouwkundig erfgoedrelict. [2]

[2] Geoportaal

1.4 Synthese

De opdrachtgever plant de aanleg van een park te Marke, deelgemeente van Kortrijk. Het nieuwe park heeft toegangen aan de Kleine Pontestraat in het westen, de Kardinaalstraat in het Zuiden en de Hellestraat in het oosten. Het plangebied is ca. 1,9 ha groot en is momenteel in gebruik als grasland. De geplande werken omvatten een integrale maaiveldwijziging en landschapshermodellering.

Landschappelijk gezien is het plangebied gelegen in het Leiebekken. Het plangebied bevind zich op de noordelijke flank van een uitloper van een meer zuidwaarts gelegen heuvelrug. Ten noordwesten van het terrein bevindt zich de Markebeek. Quartairgeologisch gezien bestaat de ondergrond uit laat-Pleistocene eolische afzettingen. Dit impliceert een verwachtingspatroon van sporenarcheologie direct onder de bouwvoor. De bodemkaart geeft een bodem weer bestaand uit lichte zandleem en zandleem. Het terrein kent een verval in zuidelijke richting. Mogelijk moet er rekening gehouden worden met de aanwezigheid van colluvium, dit wordt ook aangegeven door de bodemkaart. Dit impliceert een situatie waarbij mogelijk een relevante, archeologische horizont is afgedekt. Dit dient geëvalueerd te worden door middel van een landschappelijk bodemonderzoek.

Op het terrein zijn geen archeologische resten gekend. Enkele prospectiecampagnes in het kader van licentiaatsverhandelingen hebben in de ruime omgeving een veelvoud aan artefacten uit meso- en neolithicum aan het licht gebracht. De landschappelijke situatie moet een grote aantrekkingskracht gehad hebben op zowel groepen jager-verzamelaars en de vroegste landbouwgemeenschappen. Daarnaast zijn ook resten uit de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen gerecupereerd..

Op basis van de landschappelijke situatie en de gekende waarden kan een aanzienlijk archeologisch potentieel afgeleid worden ter hoogte van het plangebied en omgeving. Omwille van het mogelijk aanwezige colluvium en relatief hoge potentieel inzake prehistorische aanwezigheid, dienen de bewaringscondities inzake artefactensites geëvalueerd te worden. Mogelijk heeft het colluvium een oud loopniveau en/of (prehistorische) artefactensite afgedekt. Indien dit positief blijkt is een verkennend en eventueel waarderend archeologisch booronderzoek aangewezen. Daarnaast is met betrekking tot eventueel aanwezige grondvaste sporen op en/of onder het aanwezige colluvium een terreininventarisatie door middel van proefsleuven aangewezen.

1.4.1.1 Interpretatie van aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed

Het bureauonderzoek heeft geen historische verstoring aangetoond waardoor verder archeologisch onderzoek niet zinvol zou zijn. Integendeel is duidelijk geworden dat het archeologisch potentieel van het plangebied aanzienlijk is. Gelet op een mogelijk complexere bodemkundige situatie is een landschappelijk bodemonderzoek aangewezen. Op basis van de waarnemingen kan beslist worden of een archeologische boorcampagne zinvol is. Na de booronderzoeken is een proefsleuvenonderzoek aangewezen inzake eventueel aanwezige, grondvaste resten.

Deel 2: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

Deel 3: Bijlagen

Projectcode	**2017D211**
Onderwerp	**Marke Torkonjestraat**
Plannummer	1
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	18/04/2017

Plannummer	2
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	18/04/2017

Plannummer	3
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	Visualisatie van de geplande werken
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend

Plannummer	4
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	21/04/2017

Plannummer	5
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Tertiair Geologische Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	18/04/2017

Plannummer	6
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Quartair Geologische Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	18/04/2017

Plannummer	7
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	21/04/2017

Plannummer	8
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Potentiële bodemerosiekaart per perceel
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	21/04/2017

Plannummer	9
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	21/04/2017

Plannummer	10
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Hoogteverloop
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	21/04/2017

Plannummer	11
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	DHMV
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	21/04/2017

Plannummer	12
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Ferraris
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1771-1777

Plannummer	13
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Atlas der Buurtwegen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Ca. 1840

Plannummer	14
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Popp-kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1842-1879

Plannummer	15
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1971

Plannummer	16
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1979-1990

Plannummer	17
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2000-2003

Plannummer	18
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2008-2011

Plannummer	19
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2016

Plannummer	20
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Aanduiding CAI
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	18/04/2017

Plannummer	21
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Cultuurhistorisch kader
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	21/04/2017